

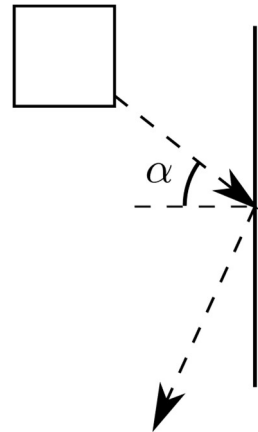
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
НАЦИОНАЛНО ПРОЛЕТНО СЪСТЕЗАНИЕ ПО ФИЗИКА

8-10 март 2019 г., гр. Вършец

ТЕМА 11-12 клас

Задача 1. Механика

Кубче с маса m се удря със скорост v под ъгъл α спрямо неподвижна стена. Кубчето е ориентирано така, че не се завърта в резултат от удара. Коефициентът на триене между двете тела е μ . На кубчето действат само реакцията на опората N и силата на триене f от страна на стената. Приемете, че по време на удара тези сили са постоянни, и че ударът продължава време T . Приемете също, че ударът е еластичен, ако тялото се удари перпендикулярно на стената.

- а) Изразете силата на триене f , действаща на кубчето по време на удара, чрез реакцията на опората N . [1т.]
- б) Намерете връзка между промяната на проекциите на импулса, ΔP_f и ΔP_N , които се пораждат вследствие на двете сили по време на удара. [1т.]
- в) Изразете ΔP_N чрез m , v и α . [2т.]
- г) Каква е скоростта на кубчето след удара? [2т.]
- д) Намерете ъгъла на отражение β . [2т.]
- е) При каква стойност на μ ($\mu_{кр}$) имаме $\beta = 0$? [1т.]
- ж) Какво ще се случи, ако $\mu > \mu_{кр}$? [1т.]

Задача 2. Електростатика

Електричният потенциал в центъра на куб, равномерно зареден с обемна плътност на заряда ρ и със страна a , е $\varphi_1(a) = \frac{c_1 \rho a^2}{\epsilon_0}$, където $c_1 \approx 0.1894$ и $\rho = \frac{\Delta q}{\Delta V}$. Намерете потенциала:

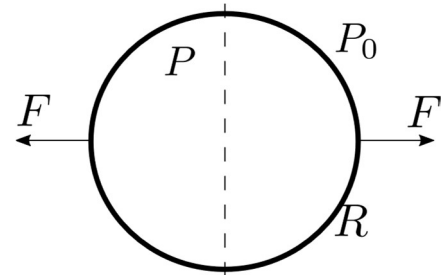
- а) на връх на този куб, $\varphi_2(a)$; [3т.]
- б) на върха на пирамида с квадратна основа със страна a , височина $a/2$ и заряд с равномерно разпределена обемна плътност ρ , $\varphi_3(a)$; [3т.]
- в) на квадратна пластина със страна a , повърхнинна зарядова плътност σ ($\sigma = \frac{\Delta q}{\Delta S}$) на височина $a/2$ над центъра на пластината, $\varphi_4(a)$; [3т.]
- г) на куба на далечно разстояние r , много по-голямо от страната му a , $\varphi_5(a)$. [1т.]

В горните подточки напишете отговор, съдържащ ρ , a , ϵ_0 и числени константи.

Упътване: Разгледайте куба като съставен от няколко на брой по-малки идентични фигури.

Задача 3. Сили, налягане и механично напрежение

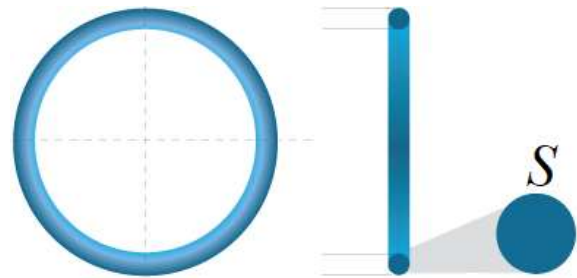
а) Тяло е съставено от две долепени полусфери с радиус R . Равнината на контакт е обозначена с пунктир. Вътре налягането е P , а вън е P_0 , като $P_0 > P$. Каква сила F трябва да се приложи, така че полусферите да се разделят. [2т.]

В следващите три подточки се използва понятието механично напрежение, което е силата на опън за единица площ и се измерва в паскали.

б) Тялото е поставено във вакуум, а полусферите са залепени със смола, която се скъсва при механично напрежение σ . Намерете граничното вътрешно налягане P , при което полусферите ще се разделят. Дебелината на полусферите е d , като $d \ll R$. [2т.]

в) Тънък пръстен с маса m и радиус R се върти с ъглова скорост ω около ос, която минава през центъра му и е перпендикулярна на равнината на пръстена. Намерете механичното напрежение, ако напречното сечение на пръстена е S . [2т.]

г) Пръстенът се върти около ос, минаваща през негов диаметър. Намерете напрежението в точките от пръстена, лежащи на оста. [2т.]

д) Намерете разстоянието между центъра на пръстена и центъра на масата на полупръстена. [2т.]

Упътване: за малки ъгли приемете, че $\sin \theta \approx \theta$ и $\tan \theta \approx \theta$.